

Program összefoglaló

GenCAD

Háttér és Célok

A GenCAD program célja krónikus betegségekben a nemi különbségekkel kapcsolatos tudás és tájékozottság bővítése volt, a koszorúér-betegséget (coronary artery disease - CAD) használva példaként, hogy a nőkben és férfiakban alkalmazott megelőzés és kezelés különbségeire rávilágítson európai országokban.

Részletesebben a céljai között szerepelt:

- A tudásanyag bővítése: a GenCAD koszorúér-betegségben a nemi különbségekkel kapcsolatos, jelenleg rendelkezésre álló tudásanyagot összegezte és felmérte, hogy milyen mértékben kerültek az adatbankokba és irányelvekbe a nemi különbségek.
- A tájékozottság javítása: a GenCAD egy vizsgálatban felmérte az egészségügyben dolgozó szakemberek és az átlagpopuláció ismereteit a témáról és ezt a tudást felhasználva fejlesztett ki tájékoztató füzeteket, hogy a koszorúér-betegségben a nemi különbségekkel kapcsolatos tudásanyagot és tájékozottságot fejlessze Európában.
- Terjesztés: a GenCAD két konferencián, az Interneten és egyéb terjesztési lehetőségeken keresztül mutatta be a tényeket és bocsátott ki tájékoztató füzeteket, hogy példamutató módon csökkentse a nemi különbségekkel kapcsolatos ismeretek és ennek a gyakorlatba történő átültetése közti szakadékot az orvosok, irányelv készítőik esetében és az átlagpopulációban.

Módszerek

A GenCAD kifejlesztett egy módszertani megközelítést, hogy fejlessze a Európai Tagállamokban a krónikus betegségek nemi különbségeivel kapcsolatos tudást és tájékozottságot, mely mintaként szolgálhat más krónikus betegségekhez is.

A GenCAD először egy korszerű vizsgálatban a koszorúér-betegségben (CAD) meglévő nemi különbségekkel kapcsolatos rendelkezésre álló tudást összegezte az elmúlt 15 évben világszerte publikált irodalom alapján. A szakirodalomban keresett rá a prevenció, egészségfejlesztés, epidemiológia, pathomechanizmusok, klinikai tünetek és diagnózis, kezelés, valamint kimenetel területeire a koszorúér-betegséget használva példaként más krónikus betegségekhez.

A jelenlegi európai adatbázisok elemzése alapján mérte fel, hogy milyen mértékben alkalmasak az európai regiszterek analizálni a koszorúér-betegségben meglévő nemi különbségeket. A GenCAD elemezte az EU Tagállamokban rendelkezésre álló nyilvános adatbázisokat a CAD morbiditására és mortalitására nézve, az adatokat összevetette az ismert rizikófaktorokkal és társadalmi-gazdasági jellemzőkkel, valamint ellenőrizte az adatok nemmel kapcsolatos különbségekre vonatkozó szenzitivitását.

Az EU egészségpolitikájában a nemi különbségek szerepének megítélésére a GENCAD megvizsgálta a nemmel és koszorúér-betegséggel kapcsolatos jelenlegi gyakorlat aktuális

politikai légkörét a kormányzati egészségügyi hivatalokat, nemzeti egészségügyi és közegészségügyi társaságokat, finanszírozással kapcsolatos ügynökségeket, aktív kutatókat felkeresve, illetve elméleti Internet kutatást végezve.

Két – egy az átlagpopuláció és egy másik, az egészségügyben dolgozók körében végzett - felmérés alapján egy, az ismereteket vizsgáló tanulmányt végeztek, hogy értékeljék a koszorúér-betegség szexuális és nemi különbségeivel kapcsolatos információhiányt.

A korszerű, ismereteket felmérő vizsgálat alapján azonosított nemi különbségek alapján információs füzeteket fejlesztettek ki mind egészségügyi dolgozóknak, mind az átlagpopulációnak az üzlettársak és a GenCAD kiterjesztett hálózatainak visszajelzései alapján. Szakértői csoportok érvényesítették ezt általános megegyezés alapján, illetve az Európai Bizottság Egészségügyi- és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóságával történt megbeszélés alapján véglegesítették, mely megtalálható az alábbi linken: <http://gencad.eu>.

A terjesztés érdekében 2 GENCAD konferenciát tartottak, egyéb találkozókra a programról szimpóziumokat és előadásokat szerveztek, hírlevelet adtak ki, valamint megjelent orvosi társaságok honlapján, illetve Facebookon és Twitteren. Az Európai Bizottság Egészségügyi- és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóságának honlapján létrehoztak egy oldalt, melyen a főbb eredményeket közlik.

Végül a GenCAD a szociális médiában is beszámol a programról, hogy speciális célközönséget elérjen. Minden tagállamban releváns csoportok elérését fogjuk megcélozni, beleértve a különböző korosztályú átlagpopuláció tagjait vagy egészségügyi szakembereket, többek között.

A GenCAD egy olyan megközelítést ad, mely más tudományágakban vagy betegségekben is használható lesz a jövőben.

Eredmények

Korszerű vizsgálat

Körülbelül 1000 cikket használtak fel és értékelték részletesen. Minden területen jelentős, további megfontolást igénylő nemi különbségeket találtak. Például a diabetes és a dohányzás jelentősebb súllyal esik latba, mint rizikótényező nőknél, szemben a férfiakkal. Emellett további rizikótényezők is felszínre kerültek: mentális egészség, társadalmi és gazdasági helyzet, autoimmun és gyulladáscsökkentő betegségek, valamint a nemi hormonok termelésének és a szexuális funkcionak a zavara. A férfiakban hamarabb és könnyebben alakul ki a nagy koszorúerek atherosclerosis, a nőket gyakran érinti a kis erek funkciójának zavara. A tájékozatlanság nőknél és orvosoknál még mindig egy jelentős probléma, ami korlátozza a gyors reagálást akut coronaria szindrómák esetében és korlátozza a cselekvésre való hajlandóságot a megelőzés terén. Számos kardiovaszkuláris gyógyszer eltérő hatást fejt ki nőknél és férfiakban. Emellett több nemi különbséget találtak a diagnózis, kezelésre adott válasz és kimenetel esetében.

Adatbázis értékelés

A legtöbb adatbázis érzékenysége korlátozott a nemi különbségek értékelése terén. Ezt talán az magyarázhatja, hogy egy meglehetősen alacsony életkort használnak a bevonási küszöbértéknek és a nem tekintetében nem bontják le azokat a változókat, mint a dohányzás, diabetes, magas vérnyomás, hyperlipidaemia, alkoholfogyasztás. A nemhez köthető változók, terhességgel kapcsolatos szövődmények, hormonális státusz és a szexuális funkciók gyakran nem szerepelnek az adatbázisokban. A szakértők egyetértettek abban, hogy hajlandóak lennének a nemhez kapcsolódó hatásokat vizsgálni, de sok vizsgálatban nincs elegendő adat összegyűjtve a korlátozott ismeretek és/vagy források miatt.

Irányelv értékelés

Összesen 273 irányelvet és útmutatót azonosítottak a 27 EU Tagállamban, melyekben a nemre vonatkozó külön hivatkozás szerepelt, vagy a nemzeti, nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos jogszabályok részeként vagy a kardiovaszkuláris betegségekkel kapcsolatosan; ennek ellenére ezek csak néhány speciális javaslatot tartalmaztak. Ennek az analízisnek az összefoglaló következtetései alapján tehát minden EU tagállamban egy

olyan politikai környezet szükséges, mely biztosítja a nemi egyenlőséget és a nemi diszkriminációt tiltja, valamint növekszik a vezető egészségügyi szervezetek ajánlásainak száma, melyek a nemi különbségekre érzékenyebb egészségügyi ellátást javasolják. A hivatalos dokumentumok esetében számos irányelv utal az Európai Kardiológiai Társaság klinikai útmutatóira, melyek nagyon fontos szerepet játszanak a nemi különbségeket figyelembe vevő ellátás biztosításában

A szükségletek felmérése

Még mindig jelentős hiányosságokat tárt fel a nemi jellegzetességeknek a kockázati tényezőkre, a betegség kialakulásában betöltött szerepére és a betegségek kimenetelét befolyásoló beavatkozások és információ szükségességére vonatkozó 6 EU nyelven, mintának kiválasztott országokban folytatott, az átlagpopuláció ismereteit felmérő vizsgálat. Az összes európai országra kiterjesztett egészségügyi szakemberek tájékozottságának felmérése során szintén jelentős hiányosságok mutatkoztak a nemi jellegzetességeknek a különböző kórképek kialakulására, diagnosztikus és terápiás megközelítésére kifejtett szerepéről. Az orvosok és az átlagpopuláció számára a nemi különbségeket jobban kihangsúlyozó kampányokra van szükség, melyben az Internet kaphat meghatározó szerepet, mint vezető médium.

Információs füzet

23 nyelven írt információs füzetekben foglalták össze a tudásanyagot a nemi különbségek megelőzésre, klinikai manifesztációra, pathomechanizmusra, diagnózisra, kezelésre adott válasza és kimenetelre vonatkozó hatását illetően az átlagpopuláció, illetve az egészségügyi dolgozók számára.

24 hivatalos tagállam nyelven elérhetőek a teljes változatok az alábbi linken: https://ec.europa.eu/health/social_determinants/projects/ep_funded_projects_en#fragment3

Terjesztés

Két konferencia mindegyikén, körülbelül 80 résztvevő (minden tagállamból 2) vitatta meg a nemi különbségeket a publikált irodalomban, jelenlétüket az adatbázisokban és irányelvekben és végül értékelték a tájékoztatást feltáró vizsgálatot és megvizsgálták az információs füzeteket.

A programmal kapcsolatos tények és információs füzetek elérhetőek minden hivatalos EU nyelven az Európai Bizottság Egészségügyi- és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóságának honlapján: https://ec.europa.eu/health/social_determinants/projects/ep_funded_projects_en#fragment3, a program eredményeinek a szélesebb közönség részére is folyamatosan elérhetően. Továbbá az információs füzeteket és a program eredményeit különböző partnerek és orvosi társaságok honlapjain is feltüntették, mint például: EUPHA, ASPHER, European Heart Net, CPME, International/Italian/Austrian/Dutch/Japanese/ German Society of Gender Medicine és mások. A jelentősebb európai kongresszusokon is bemutatták és meg fogják vitatni: EUPHA 2015, IGM 2015, OSSD 2016, ECIM 2017, EUPHA 2017, Europeans student conference 2017 and 2018, OSSD 2017, World Health Summit 2017 and 2018, EUROPREVENT 2018, IGM 2019; Gender Summit 2017 és 2018; valamint számos más konferencián fogják még prezentálni.

Rövid sajtóhíreket és a program részleteit tartalmazó hírleveleket küldtek egy széles célcsoportnak, beleértve minden nemmel kapcsolatos orvoslásban érdekelt, ismert európai

részvényest. Minden partner segített elérni a saját speciális célcsoportját, a helyi és nemzeti újságokat használva a közmédiában is.

Mivel a szociális médiának igen kiemelt lehetősége van az átlagpopuláció, valamint az egészségügyi, illetve orvosi szervezetek és követőik elérésében, az információs füzetek állításait tweeteljük és létrehoztunk egy Facebook követői csoportot. A Facebook, Twitter és Youtube segítségével célzott hirdetési kampányt folytatunk, hogy minden tagállamot és a helyi közönséget elérjünk speciális csoportokra összpontosítva.

© Európai Unió, 2017

A GenCAD projektpartnerei: Nemek Szerinti Orvostudományi Intézet, Berlii Népegészségügyi Kar, Andalúziai Népegészségügyi Kar, Európai Népegészségügyi Szövetség, Egészségügyi és Jóléti Intézet, Radboud Egyetemi Orvosi Központ, Európai Szövetség – Kardiovaszkuláris Betegségek Megelőzése és Rehabilitáció.

Kísérleti projektek: „kísérleti jellegű, valamely intézkedés végrehajthatóságát és hasznosságát vizsgáló” kezdeményezés, amelynek köszönhetően az előirányzatok két egymást követő költségvetési évben szerepeltethetők az uniós költségvetésben.

Azon szövegrészek vagy képek sokszorosítása, amelyek mellett nem szerepel az „© Európai Unió” jelzés, kizárólag a szerzőijog-tulajdonos engedélyével lehetséges: Shutterstock.de, iStock.de.

A jelen kiadványban közölt információk és vélemények a szerzők (a GenCAD konzorcium) meglátásai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság nem vállal felelősséget a jelen kiadványban található adatok megbízhatóságáért. Sem a Bizottság, sem a Bizottság nevében eljáró személy nem vállal felelősséget a jelen kiadványban közölt információk felhasználásáért.

Ezt a dokumentumot az Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóság ajánlásaival összhangban módosították.